SVOBODA — СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК
Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCVIII. No. 11. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, JANUARY 17, 1991 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 17-го СІЧНЯ 1991 Ч. 11. РІК XCVIII

КОМУНІСТИЧНИЙ РЕЖИМ ПОСИЛЮЄ НАПРУЖЕННЯ В УКРАЇНІ

Харків-Львів (УНІАР, УПА). — Останнім часом у Харкові та в області партапаратом КПУ свідомо напружується політична ситуація.

На зборах низових осередків КПУ у Богодухівському і Куп'янському районах працівники районних комітетів КПУ залякували комуністів рухівцями, які буцімто вбиватимуть комуністів. Інформаційна служба Харківської організації УРП повідомляє, що на території області введено додаткові військові частини, зокрема в Чугуївський район та на територію Харківської танкової школи.

У Міській Раді Харкова 13-го січня відбулося спільне засідання депутатів усіх рівнів, а також представників демократичних організацій міста. На засіданні ухвалено комюніке. У зв'язку з подіями в Литві та загостренням політичної ситуації в Україні в наслідок наступу реакції, в Харкові та області створюється Комітет захисту демократії, до складу якого входять представники демократичних організацій і депутати усіх рівнів.

У центрі Харкова на майдані Дзержинського 13-го січня відбувся багатолюдний спонтанний мітинг протесту проти дій совєтської армії у Литві. У мітингу взяли участь депутати Обласної, Міської та районних рад Харкова. В ухваленій резолюції громадськість Харкова висловила підтримку литовському народові й засудила дії імперської армії.

У Львові 13-го січня під гаслом „Геть руки від литовського народу і його держави!" відбулося віче протесту проти нової совєтської окупації Литви. У мітингу взяли участь понад 10,000 людей. Виступили: народний депутат України, голова Львівської Обласної Ради Вячеслав Чорновіл, народні депутати України Роман Лубківський, Ярослав Кендзьор, Орест Влох, Богдан Горинь. В резолюції, ухваленій мітинґом, висловлено протест проти насильства у Литві, заклик до всіх демократичних сил і парляментів світу надати допомогу Литві та припинити допомогу тим, хто намагається втримувати російську імперію.

У Львові передова і прогресивна частина російської культурної інтелігенції, об'єднана у Товаристві імени А. Сахарова, оприлюднила звернення до громадян України і СССР, у якому висловлено обурення постійним посилюванням напруги політичної ситуації в західньому регіоні України. У зверненні сказано, що заява Президії Верховної Ради України, Ради Міністрів України, ЦК КПУ, Львівського Обласного комітету КПУ про нібито наявні факти розгулу націоналізму у Львівській, Тернопільській, Івано-Франківській областях, наказ начальника генерального штабу збройних сил генерала Мойсеєва про звільнення з армії представників корінної національности, котрі мають доступ до зброї, наклепницька стаття в газеті „Известия" про нібито існуючий антисемітизм у Львові та інші подібні дії комуністичної верхівки, спрямовані на те, щоб спровокувати конфлікт між українською і російськомовною частиною населення республіки і створити основу для введення військового стану. Всі ці дії адміністративно-бюрократичного апарату мають на меті дестабілізувати атмосферу національної згоди в Україні.

У зверненні сказано, що росіяни підтримують перебудову в Україні, разом з українцями докладають зусиль для її реалізації, засуджують антисемітизм, борються за рівноправність народів і не дозволять, щоб їх перетворили на п'яту колону. Автори документу звернулися до громадян СССР з закликом об'єднати всі зусилля і боротися проти диктатури, що насувається.

Звернення підписав голова Російського товариства ім. А. Сахарова Н. Серґеєв.

Етнічні групи в ЗСА стають в обороні Литви

Вашінґтон. — Представники східньоевропейських народів скликали тут в п'ятницю, 11-го січня, пресову конференцію, щоб поінформувати про те, що вони апелюють до президента Джорджа Буша станути в обороні литовських самостійників.

Заяву підписали представники литовців, вірменів, естонців, латишів, грузинів, комітет балтійських держав, а з української сторони УККА і Український Народний Союз, який репрезентує керівник Бюра УНС і головний радний Евген Іванців. Представники цих етнічних організацій просять Президента, щоб дав можливість їм зустрітися з ним і представити йому загрозливий стан у Литві та інших республіках, де є небезпека, що совєтські війська можуть старатися там перебрати владу та силою змушувати молодих громадян до військової служби. Рівночасно вони уважають, що Дж. Буш повинен відкликати у такій ситуації пляновану на місяць лютий зустріч з М. Ґорбачовим, а якщо стан не поправиться, тоді на думку представників етнічних груп, ЗСА не повинні брати участи у конференції прав людини, що має відбутися в цьому році у Москві.

У листі є прохання також, щоб Конґрес схвалив закон, яким підтримував би самовизначення усіх народів СССР і їх стремління до незалежности. На думку підписаних на листі до Дж. Буша, в теперішній ситуації ЗСА повинні стриматися від будь-якої фінансової допомоги для СССР, як також із підписуванням торговельних договорів.

Допомагають словакам в Україні

Пряшів, Чехо-Словаччина (М. Мушинка). — Згідно зі статистичними даними в Україні живе понад 5,000 словаків. Частина з них, це — русини-українці східньої Словаччини, які самі або їх батьки у 1946-47 роках вибрали Україну і щоб відокремитися від місцевого населення, яке приймало їх не завжди тепло, записувалися словаками. Переважна більшість з них у 1960-70-их роках повернулася у Чехо-Словаччину, однак деякі там залишилися. Живуть на Волині та на Закарпатті, де й надалі признаються до словацької національності.

Крім них, в Закарпатській області є кілька сіл, де живе автохтонне словацьке населення. В останньому часі в словацьких засобах масової інформації появився ряд статтей про асиміляцію, головним чином, українізацію словаків на Закарпатті. В цьому контексті найчастіше згадується село Сторожниця, Ужгородського району, де поряд з українцями живуть і словаки.

Недавно батьки сторожницьких учнів-словаків за посередництвом Районної Ради народних депутатів в Ужгороді звернулися до окружного національного комітету в Михалівцях з проханням надати сторожницькій школі методичну допомогу. Це прохання було полагоджено дуже оперативно. Із Михалівець до Сторожниці під кінець минулого року було надіслано 450 шкільних підручників, грамофонних платівок та інших посібників. Активну допомогу сторожничанам приобіцяло і генеральне консульство Чехо-Словаччини у Києві.

В сторожницькій школі вже почали викладати словацьку мову, фолкльор і краєзнавство як добровільні предмети. У найближчому часі ці предмети мали б викладати учителі зі Словаччини.

Введено зміни в іспиті з української мови

Гайленд, Н. Й. (КПІУМ). — Цього шкільного року, Департамент освіти стейту Ню Йорк вніс значні зміни у форматі іспитів з чужоземних мов в середніх школах. Ці зміни відносяться також до іспитів із мов, котрих звичайно не вчать в школах, в тому числі і з української мови. Ця категорія іспитів має назву Sample Comprehensive Examination (in Ukrainian) і учень отримує три кредити до вимоги курсів чужомовних мов на середньошкільному рівні.

До уваги вчителів-українців в американських середніх школах, котрі переводять щорічно цей іспит: кожна школа вже отримала від Департаменту освіти повні інформації відносно змін і детальні вказівки про цілком нову, усну (першу) частину іспиту; ці матеріяли для вчителів включають відеокасетку. Дораджується вчителям познайомитись з цими матеріялами вже тепер, щоб завчасу пригоровитись самим та допомогти підготовити учнів-українців в своїй школі.

До уваги вчителів старших кляс суботніх шкіл та учнів, котрі мають замір здати цей іспит: всі інформації про новий іспит зацікавлені можуть отримати від комітету, вславши заадресовану собі коверту до: O. Bakum, 18 Orchard La., Highland, N.Y. 12528.

Іспит дається 18-го червня 1991 року в слідуючих школах: Albany — Guilderland Central High School; Troy — Troy High School; New York City — St. George Academy; Yonkers — Sacred Heart High School; Syracuse — Christian Brothers Academy; Rochester — Penfield High School; Buffalo — Riverside High School; Kerhonkson — Rondout Valley High School.

Учні, які не ходять до вищезгаданих шкіл, також можуть здати цей іспит. Вони повинні зголоситись до директора своєї школи, який передасть їхнє зголошення до директора найближчої школи із поданої листи і полагодить всі формальності. В справі цього іспиту дирекція середньої школи мусить звернутись до: Mrs. Jane Barley, Bureau of Foreign Languages Education, R. 323 E.B., State Education Dept., Albany, N.Y., 12234, tel.: (518) 474-5927.

(Закінчення на стор. 3)

Звільнено Олеся Донія

Київ (УНІАР). — Тут у понеділок, 14-го січня, у приміщенні Спілки Письменників України відбулася пресова конференція, організована Українською Студентською Спілкою, на якій представники УСС оприлюднили заяву з приводу арешту голови УСС Олеся Донія до голови Верховної Ради України Леоніда Кравчука, спільну заяву УСС та Студентського Братства щодо репресій до учасників студентського руху, а також звернення УСС до парляментів та урядів країн світу.

В понеділок, 14-го січня, в приміщенні Київської Міської Ради відбулася спільна нарада демократичних бльоків Верховної Ради і Міської Ради. Учасники наради ухвалили заяви з приводу ситуації в Литві та з приводу арешту О. Донія.

У вівторок, 15-го січня, О. Донія звільнили, але заборонили йому виїздити з Києва на час слідства.

Д-р М. Борецький очолив УВАН

Ню Йорк (УВАН). — Українська Вільна Академія Наук у ЗСА повідомляє, що через стан здоров'я дружини та переобтяженість працею в університеті, проф. Ярослав Білінський звернувся до Управи УВАН з проханням про звільнення його з посту президента УВАН.

Управа і конференція дійсних членів на засіданні 18-го листопада 1990 року задовольнила його прохання, висловивши щиру подяку проф. Я. Білінському за його працю для академії.

Згідно зі статутом академії, обов'язок президента перебрав д-р Михайло Борецький, один із віцепрезидентів УВАН.

Д-р М. Борецький

Д-р М. Борецький по професії економіст, останніх 10 років затруднений в Католицькому університеті у Вашінґтоні, як звичайний професор економіки і міжнародної торгівлі.

Він народився в Україні, до Америки прибув у 1950-му році. Вищу освіту д-р М. Борецький здобув в університеті Ерлянґену, Німеччина і Колюмбійському університеті в Ню Йорку, осягнувши ступінь доктора економічних наук. В Америці д-р Борецький спочатку працював як економіст в університеті Північної Каролайни, а потім у федеральному Уряді у Вашінґтоні, де на протязі багатьох років був дорадником секретарів і підсекретарів департаменту торгівлі, а також дорадників президента ЗСА у справах науки і технології, а потім професора в Католицькому університеті.

В часі студій, слід згадати, д-р Борецький заробляв на хліб видавничою діяльністю, включно з працею у В-ві „Свобода". Заходами д-ра Борецького вийшли в світ такі українські еміґраційні видання, як українсько-англійський і англійсько-український словники В. Захаркова, посібник еспанської мови П. Меденка, великий роман „Ост" Уласа Самчука, повість „Без ґрунту" Віктора Домантовича, буквар „Мово рідна" І. Корицького, фотоальбом „Любіть Україну" та багато інших.

Протягом всієї професійної кар'єри в університетах і федеральному Уряді д-р Борецький написав понад 20 наукових праць з різноманітних ділянок прикладної економічної науки, як наприклад „Совєтський визов Америці в ділянці машинобудування" (1962),

(Закінчення на стор. 3)

ДІЇ ВІЙСЬК У ЛИТВІ ПОШИРЮЮТЬСЯ

Київ (УНІАР). — Інформаційний відділ Саюдіса повідомив, що 14-го січня у другій половині дня Рада Сойму Саюдіса Литви ухвалила звернення до урядів і громадян усіх совєтських республік і до урядів західніх держав. В документі сказано, що ескаляція військових дій проти мирної Литви продовжується. У Вільнюсі військовики зайняли нові об'єкти, зокрема, центральний вузол зв'язку, друкарню тощо.

Редактор незалежної вільнюської газети „Республіка" Томкус повідомив, що переодягнені у цивільне військовики зібралися поблизу будинку Верховної Ради Литви. З летовища піднялися кілька військових гелікоптерів і вилетіли у напрямі центру міста. Передбачають, що готується захоплення телефонічної централі.

У телефонічній розмові 14-го січня в годині 11 за вільнюським часом президент СССР Міхаїл Ґорбачов пообіцяв голові ВР Литви Витаутасові Ляндсберґісові видати наказ військам, щоб пропустили міністра охорони здоров'я чи його представників на об'єкти, захоплені військами для встановлення кількости осіб, які потребують медичної допомоги. На запитання Ляндсберґіса, як він міг би зустрітися з М. Ґорбачовим, президент порадив йому звернутися до комісії Ради Федерації , що прибула до Литви і наділена президентськими повноваженнями.

Члени комісії Ради Федерації прибули до Литви 13-го січня і в той же день зустрілися з представниками Комітету національного порятунку, відтак мали зустріч з Ляндсберґісом, котрий ознайомив їх з відеоматеріялами про криваві події біля телевізійної централі Литви. Після цього вони відправилися до військового містечка, де ухвалили рішення, згідно з яким війська мають припинити свої операції в республіці. Військові, однак, цього рішення не виконали.

Члени комісії Ради Федерації Фотієв, Олійник, Тер-Петросян і Дементей 14-го січня у приміщенні Академії Наук відбули зустріч з діячами науки і культури республіки. Члени комісії ухилилися від оцінки ситуації і заявили, всупереч твердженню М. Ґорбачова, що не мають президентських повноважень.

Як уже інформовано, військовий комендант встановив комендантські години від 10 вечора до 6 ранку. Заборонено користуватися копіювалиними та факсимільними машинами. Проте тисячі людей не залишають вулиць і площі навколо будинку Верховної Ради. Командуючий військами Прибалтійської військової округи генерал Федір Кузьмін повідомив, що в наступну неділю 2,000 десантників будуть переведені до столиті Естонії Талліну.

Литовський парлямент на спеціяльному засіданні в неділю, 13-го січня, доручив міністрові закордонних справ зформувати уряд у вигнанні, на випадок, якщо Москва заарештує членів теперішнього уряду Литви. На надзвичайному засіданні деякий час був відсутній прем'єр-міністер Альбертас Шіменас і на його місце встигли тимчасово обрати Гедемінаса Вагноріуса. Пізніше з'ясувалося, що Шіменс відвіз свою родину кудись у безпечне місце, але через заблькування військами доріг не зміг вчасно повернутися.

ЛАТВІЯ ЗВЕРНУЛАСЯ ПО ДОПОМОГУ ДО ВСЬОГО СВІТУ

Рига. — Уряд Латвії звернувся „до урядів країн світу і урядів республік СССР" з закликом не допустити, щоб „дійшло до нового Кувайту". Як сказано у зверненні, переданому радіом, „реакційні кола КПСС і совєтських збройних сил підготовляють кривавий військовий переворот і ліквідацію існуючого конституційного ладу у Прибалтиці. Латвійські керівники передбачають, що цей переворот може статися у найближчі 24-48 годин.

Виступаючи у вівторок, 15-го січня, на телевізії, латвійський президент Анатолій Ґорбунов повідомив, що розмовляв з командуючим Прибалтійською військовою округою генерал-полковником Федором Кузьміних і сказав йому, що хоч становище у республіці напружене, „армія не має ніякої потреби вмішуватися в події". Перед початком виступу Ґорбунова будинок Верховної Ради Латвії облетів совєтський військовий гелікоптер. Латвійський парлямент засідав, намагаючись, за словами Ґорбунова, „знайти вихід із кризи, що створилася".

Намагаючись злагіднити ситуацію, Верховна Рада Латвії прийняла рішення припинити дію своєї резолюції з 14-го листопада, яка забороняє забезпечувати всім необхідним совєтські військові частини, розміщені на території республіки.

Прихильники незалежности побудували на вулицях Риги барикади з автобусів і вантажних авт, загородили дорогу до будинку Верховної Ради і до стадіону. Як пише кореспондент АП Браян Брамлі, барикади були побудовані для того, щоб загородити дорогу танкам, бо в Ризі очікують повторення вільнюських подій.

Совєтські вояки прострілили колеса кількох вантажних авт і кілька авт підпалили. Як повідомила представниця Верховної Ради Латвії Тія Каркаліс, 25-30 вояків у чорних беретах увірвалися в поліційне училище на окраїні міста. „Деяких слухачів побили, — сказала вона, — але серйозних травм не було". Латвійське інформаційне аґентство „Ліета" повідомило, що „чорні берети" увірвалися в будинок, коли курсанти спали, і конфіскували револьвери та автомати. Вони залишили училище приблизно за годину.

Генерал Кузьмін наказав латвійській міліції здати зброю совєтським властям.

Наскільки можна зрозуміти з повідомлення АП, події у Латвії розвиваються так само, як і в Литві.

У СВІТІ

З ВАРШАВИ ІНФОРМУЮТЬ, що Польща також затривожена подіями в Литві з трьох причин: кордон Польщі межує з Литвою, Вільнюс віддалений від кордону на 110 кілометрів, а в самій Польщі все ще стаціонує понад 200,000 совєтських вояків, заявив новий прем'єр-міністер *польського уряду Ян Кшиштоф Бєлецький. „Наш уряд* замість займатися проблемами економіки мусить цікавитися подіями в Литві", — написала польська газета „Жице Варшави". Аґентство Ассошіейтед Пресс повідомило, що депутат польського Сойму Адам Міхнік, головний редактор „Ґазети Виборчої", поїхав до Вільнюса особисто, щоб на місці зібрати точніші інформації про трагічні події у Вільнюсі. „Я передам литовцям привіт від сойму і „Солідарности", — написав Міхнік в останньому числі перед виїздом.

АҐЕНТСТВО АССОШІЄЙТЕД Пресс повідомило з Єрусалиму, що ізраїльський уряд, зглядно міністерство оборони Ізраїля, наказало усім військовим частинам, сухопутній армії, танковим з'єднанням, летунській і морській фльоті, бути в повному поготівлі. Уряд наказав також видати палестинцям на окупованих землях протиґазові маски. Раніше ходили чутки, що ізраїльці не видаватимуть арабам протихоронних засобів нібито тому, що західній берег Йордану і смуга Ґази сусідують з Йорданією і іракські ґазові ракети ледве чи попадатимуть на цю частину території. Ізраїльські чинники передбачають, що Саддам Гуссейн може наказати атакувати деякі міста Ізраїля ще перед американською атакою. Проведено також частинну мобілізацію рекрутів, а в першу чергу резервістів, чоловіків і жінок.

КАНЦЛЕР НІМЕЦЬКОГО УРЯДУ Гельмут Коль назвав у парляменті окупацію Кувайту іракськими військами подібною до окупації гітлерівськими військами Чехо-Словаччини, яка започаткувала Другу світову війну. Канцлер домагався, щоб Німеччина дала всяку можливу допомогу американській армії в Савдійській Арабії, в першу чергу матеріяльну, бо згідно з договором вона не може висилати свого війська в конфліктні місця світу. Згідно зі словами Г. Коля Німеччина повністю підтримує розміщення американського війська в Савдійській Арабії. Канцлер підтримав також становище президента ЗСА Джорджа Буша, що дві справи, окупацію Кувайту і палестинську проблему, не можна зв'язувати разом, хоч останню треба в майбутньому полагодити.

ТУРЕЧЧИНА, ЯКА відпустила певну кількість військових летовищ для користування американським летунством, також готується до війни і поставила у стан гострого поготівля свою армію. Населення Туреччини, головно те, яке живе близько кордону, втікає у більш безпечні місця. Цивільна оборона розповсюджує серед населення летючки-інструкції, як населення повинно поводитися у випадку війни і евентуальної атаки іракців турецької території.

БОЛГАРСЬКІ ОПОЗИЦІЙНІ партії — Союз демократичних сил — виступили у понеділок, 14-го січня, з гострим засудом совєтської поведінки в Литві і закликали усі демократичні сили на Заході не тільки засудити совєтську військову інтервенцію в республіках, але конкретними заходами заставити Москву змінити свою політику, бо совєтська авантурницька політика являється загрозою для цілої Европи, Східньої і Західньої. Названий союз закликав болгарів відбути масову демонстрацію під совєтською амбасадою в Софії. Крім того союз закликає болгарський уряд вийти з системи Варшавського Пакту.

В АМЕРИЦІ

У ПОНЕДІЛОК, 14-ГО СІЧНЯ, президент Джордж Буш призначив на вже давно вільне місце у Федеральній раді валютних резерв Лоренса Ліндзі, теперішнього економіста Білого Дому. Речник Білого Дому Марлин Фицвотер заявив, що президент Буш також підвищить до рівня заступника голови ради теперішнього члена **ФРВР** Дейвида Маллінса. Л. Ліндзі, якому тепер 36 років, займе місце Мануела Джансона, що зрезиґнував минулого літа. Тепер Л. Ліндзі є спеціяльним дорадником президента Дж. Буша для плянування його політики, він також вже деякий час працює над пропозиціями Уряду президента Буша щодо зміни законів про банкові правила в ЗСА. Свій докторський диплом з економіки Л. Ліндзі отримав від Гарвардського університету.

ЗАКИНУВШИ БОДАЙ на короткий час навислу тінь загрози війни в околицях Перської затоки, демократичні та республіканські провідники Сенату подали пропозиції законопроєктів, котрі визначать напрямні для праці сесії цього 102-го Конґресу. Сенатор Джордж Мічелл зі стейту Мейн, провідник демократичної більшости в Сенаті, заявив, що не зважаючи на важливість воєнної загрози в околицях Перської затоки, законодавці Конґресу ЗСА не можуть забути про інші важливі справи країни. „Нас обрано на те, щоби привести власну хату до порядку, а не тільки для того, щоби займатися справами порядку у світі". Одною з важливіших пропозицій, що її висунули, як демократичний сенатор Дж. Мічелл, так і республіканський сенатор і провідник сенатської меншости Баб Дол, це справа фінансування конґресових виборів. Хоча їхні пропозиції гостро різняться формою, то все ж таки обидві партії готові дискутувати над цією справою. На її важливість вказує факт, що сенатська Комісія етики має розглядати поведінку п'ятьох сенаторів, яких оскаржено у фаворизуванні тих, що давали значні датки на рахунок їхніх виборчих кампаній.

МИНУЛОГО ПОНЕДІЛКА вашінґтонська поліція арештувала трьох демонстрантів поблизу Білого Дому, які разом з іншими демонстрували під звуки індіянських „барабанів миру" проти можливої війни в околицях Перської затоки. Паркова поліція заявила, що після їхніх обрахунків біля 5,000 осіб брало участь в цій демонстрації, що проходила попри Білий Дім. Трьох, яких заарештовано — це Дик Ґреґорі, колишній комік, який тепер бореться за різного рода громадські права, Карол Фенеллі, відома заступниця за права бездомних, і Даніел Еллсберґ, знаний противоєнний аґітатор. Бі Свансон з індіянського племени Оджібвей заявила, що вона та кілька її прихильників залишаться дальше демонстративно таборувати у Ляфаєтт парку — через дорогу від Білого Дому.

ЗГІДНО З НАЙНОВІШИМИ опитами, що їх переводили щоденник „Ню Йорк Таймс" і телевізійна мережа Сі-Бі-Ес, більшість американців погоджуються в тому, що президент Джордж Буш зробив все можливе, щоби уникнути війни на Близькому Сході. Одначе громадяни ЗСА є дуже поділені коли йдеться про те чи боротьба з Іраком є правильним ходом, а більшість з них не погоджується з тим, що ця війна буде короткотривалою та з мінімальними жертвами. Навпаки, велика кількість думає, що війна може тривати кілька місяців, а то й більше року, з великими втратами в людях і дуже правдоподібних нищівних нападах іракських аґентів у ЗСА.

ФОНД ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ — УНС

З Головної Канцелярії УНСоюзу інформують, що до новоствореного Фонду Відродження України — УНС вплинуло від членів УНС до вівтірка, 15-го січня, 6,220 чеків — дивіденд, відсотків від боргових зобов'язань і добровільних датків на суму

160,277.86

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N J 07302

Svoboda (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Бюро УНС у Вашінґтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Postmaster: Send address changes to
"Svoboda" 30 Montgomery Street, Jersey City, N J 07302
Tel: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N J

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00
Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda"

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Трагедія Литви

Здійснилося, на жаль, передбачення, що повернення Міхаїла Ґорбачова ,,направо" й рішення військом та міліцією привернути в імперії ,,дисципліну і порядок", може спричинити багато горя волелюбним народам. Першою жертвою кремлівської диктатури, яка вірна заповітові царату про ,,єдіну неделіму" Росію, стала маленька Литва. В минулі суботу й неділю Москва не завагалася наслідувати комуно-китайських володарів, які на початку червня 1988 року танками їхали по тілах демонструючих у Пекіні студентів і робітників. Засоби масової інформації подали, що у Вільнюсі вбито 14 і поранено 166 осіб. Такий підсумок злочинів совєтських окупанців у Литві. Це ніякий тріюмф і жодне геройство — вислати танки і кілька тисяч вояків совєтської армії проти Литви, яка займає 11-те місце серед 15 республік СССР. Це стид і ганьба Міхаїлові Ґорбачову, лавреатові Нобелівської нагороди, що він виявив тепер більшу жорстокість супроти Прибалтики, як Сталін, який окупував і анексував Литву, Лятвію й Естонію на базі пакту Ріббентропа — Молотова у 1939 році — тоді без проливу крови. Леонід Брежнєв збройно зліквідував у Чехо-Словаччині демократичні реформи Александра Дубчека у 1968 році також без людських жертв.

Ґорбачов вирішив розправитися з самостійницькими рухами поневолених народів саме тепер, використовуючи міжнародне напруження, що демократичний Захід з Америкою у проводі всю увагу зосереджує на конфлікті з Іраком. Але державний секретар Джеймс Бейкер гострими словами наталврував нове насильство над Литвою, пригадавши, що ЗСА ніколи не погодяться на окупацію Москвою трьох балтійських держав у 1940 році. Бейкер зробив свою заяву під час подорожі до столиць арабських держав на Близькому Сході. Одночасно у Вашінґтоні пересторогу на адресу Москви зробив дорадник Президента у справах крайової безпеки генерал Брент Сковкрофт. Врешті сам Джордж Буш заявив, що акція Москви проти Литви пошкодить взаєминам ЗСА і СССР. Повторюємо сказане вже вище, що поверненням до політики ,,сильної руки" Ґорбачов перекреслює взаємини з Заходом на базі ,,співпраці" і повертає на шлях холодної війни. У кожному лихові є якесь добро. Добро у цій трагедії Литви те, що розвіється міт про Ґорбачова, як ґаранта миру і стабільности на Сході Европи та творця тамошньої демократії. Ґорбачов і його дорадники — це комуністи. У Литві тільки комуністична меншина підтримує Кремль, створивши так званий ,,Комітет народного спасення". Найбільше зло у комунізмі. І Україна це добре знає, бо так само у Верховній Раді УССР комуністи є ворогами волелюбного руху. У минулу суботу амбасадор ЗСА у Москві Джек Матлок зустрічався з Б. Єльцином ворогом Ґорбачова.

Кожна акція спричинює реакцію. Ґорбачов не має за собою всієї державної верхівки. Напередодні кривавого рейду совєтських танків у Вільнюсі Борис Єльцин перестеріг Ґорбачова, що використання збройної сили у Прибалтиці може викликати незадоволення також в інших республіках. Ґорбачов не послухав. Литва має коло 4 мільйонів населення, разом із Латвією та Естонією всі три прибалтійські країни нараховують понад 8 мільйонів осіб. Це невелика штука завести там військово-поліційний режим і правити терором. Але Литва не одинока у гоні до волі. І Литва вже пережила не одну навалу. Адже у 1919 році, зараз після повороту Юзефа Пілсудського з Маґдебурської в'язниці до Варшави, польський генерал Желіґовський ніби на власну руку, ,,збунтувавшись" проти Пілсудського, пішов військом проти Литви й безкровно зайняв Вільнюс. Тоді столицею Литви стало Ковно. Можливо, є ще донині окремі поляки, особливо старшого покоління, які повторюють за своїми предками, що ,,Без Львова і Вільна нема Польщі". Історична дійсність доказали, що може бути і Польща без тих міст — українського Львова і литовського Вільнюса. І теперішній польський уряд це визнає.

Повторюємо, що Ґорбачов, опершись на армію і КҐБ, вступив на шлях самогубної політики. Кожна людська жертва тієї політики приспішує його власний кінець.

Дарія Кузик

КУДИ ВЕДЕ УКРАЇНУ КОМУНІСТИЧНА ПАРТІЯ?

Комуністична партія України зі своїми різними розгалуженнями тяжить каменем на шиї українського народу, який через підривні акції тої Комуністичної партії не має досить сили стати на ноги й одноголосно заявити про своє право на незалежну державу на своїй землі.

Ясно, що саме Комуністична партія допровадила Україну до жалюгідного стану. Послух окупантам України й вислуговування їм належить ще й тепер до партійних чеснот. У звичку її ввійшла ота горезвісна діяльність проти українського народу.

Очевидно велику ролю відіграють особисті інтереси партійної верхівки та всі ті відзначення й привілеї, якими їх щедро наділяє московська центральна влада.

Ось поглянувши на діяльність ,,групи 239" у парляменті України в цьому так дуже важливому й неповторному часі з болем приходиться ствердити, що партійні інтереси в них важливіші як майбутність Українського народу. Це може бути остання вже нагода звільнитися із московських кайданів, а вони саботують різні важливі рішення, використовуючи свою більшість. Члени ,,групи 239" мали досить часу, щоб прозріти, довідавшись про злочинно зорганізований голодомор, тортури й розстріли, вивози до московських концтаборів, масакри у Львові, Стрию та в інших містах, злочини у Вінниці, Биківні, Дем'яному Лазі та в інших місцевостях. Грубі томи можна б писати про страждання України, доведеної до руїни саме Комуністичною партією. Зміна її назви, очевидно, нічого не змінить. Не змінить наявного факту, що діяльність Комуністичної партії йшла і йде проти українського народу. Навіть саме існування сильної Комуністичної партії в Україні шкодить нашому народові у стараннях здобути незалежність. Потрібно пам'ятати, що ні одна з демократичних західніх держав не буде допомагати якійсь ще одній комуністичній державі. Це правда, що Захід допомагає Горбачову, але це з інших міркувань. Західні держави у своїй засліпленості рятують ,,єдину-неділиму" без огляду на її політичний устрій.

Отже в цьому незвичайно важливому часі Україна не потребує Комуністичної партії, яка була її гробокопателем протягом понад 70 років і яка втримувалася при владі за допомогою терористичних злочинів КҐБ. Від колишнього ЧеКа до теперішнього КҐБ шлях встелений мільйонами помордованих найкращих синів і дочок українського народу. Терор, страждання, тортури, концтабори, масові вивози наших людей у сибірські сніги — ось який шлях простелила Комуністична партія України, землю якої насичено безжалісно спільними могилами жорстоко закатованих.

Навіть трагедію й наслідки чорнобильської катастрофи затаювала комуністична верхівка перед народом. На самому початку, коли можна було ще сотні тисяч дітей урятувати, навіть не приймали закордонної помочі для них. Цілі родини залишено напризволяще у небезпечній зоні, замість вивезти їх негайно на південь України. Тепер там розбудовують цілі люксусові оселі для ,,заслужених" московських переселенців із північних околиць, а для жертв чорнобильської аварії чомусь там місця не було.

Пригадуємо, що шість днів після вибуху реактора в Чорнобилі українські діти брали активну участь у першотравневій параді на вулицях Києва, вдихаючи на повні груди затруєне радіяцією повітря. Трагічні наслідки злочинного замовчування даються в знаки тепер. Терплять й умирають діти, стаждають мільйони родин, у членів яких вже показались наслідки чорнобильської катастрофи. У великій мірі цьому можна було запобігти скорим рятуванням. Але цього вчасно не зроблено. Це не тільки повна безвідповідальність партійної верхівки, яка була при владі, це злочин, трагічні наслідки якого будуть відчувати багато майбутніх поколінь.

Великою небезпекою для України є підривна діяльність представників Комуністичної партії в парляменті України, відомих під назвою ,,група 239". Група ця саботує і вперто поборює працю депутатів-патріотів, які ще є в меншості. Існує небезпека, що при помочі Комуністичної партії та тих 239 членів парляментарної більшости центральна московська влада знова підкорить Україну отим всесоюзним договором, яким накладе нові кайдани, новий шнур на шию знеможеної України. Для порівняння, у балтійських народів понад 90 відсотків населення прагне повної незалежности й визволення з кігтів злочинної імперії. І вони спільно працюють в тому напрямі, без огляду на партійну приналежність. Їм ясно, що тільки в незалежній державі зможе без перешкод розвиватись їхня мова й культури. Тільки у вільній державі зможе піднестись добробут неселення, бо всі оті більйони ру-

(Закінчення на стор. 3)

Українсько-Американська Палата Адвокатів

ОБМАН МОЖЕ СПРИЧИНИТИ СМЕРТЬ НЕВИННОЇ ЛЮДИНИ

II.

Що спонукало Департамент юстиції ЗСА допуститись такої неймовірної несправедливости? Причина, ми віримо, є проста і застрашуючи. Натиск на секретаря ДЮ щоб виграти справу Дем'янюка був такий сильний, що секретар був готовий оскаржити невинну людину. Портібно було того підступного кроку, щоб оживити агенцію ОСІ, котра перед тим ще не виграла ані одної справи. ОСІ дістало строгу пересторогу від одного з її головних конґресових спонзорів, Джошуи Айлберґа, тодішнього голови іміґраційної підкомісії втікачів та міжнародного права, котрий заявив ОСІ, що її ціла ,,програма" є загрожена, якщо не виграє справи Дем'янюка. До речі, конґресмен Айлберґ написав 25-го серпня 1978 року слідуючого листа головному прокуророві Гриффинові Белловї:

,,Дійшло до мого відома, що існують явні недоліки у підготові судової розправи ЗСА проти Дем'янюка у процесі позбавлення громадянства мнимому нацистові і воєнному злочинцеві, який проживає тепер у Клівленді, Огайо.

Бажаю висловити своє сильне побоювання щодо незадовільного обвинувачення в цій судовій справі. Повторення недавнього шкідливого рішення в процесі Федоренка, в розправі на Фльориді, спільно пошкодить довгим і наполегливим спробам цієї підкомісії позбутись тих небажаних елементів із нашої країни. Брак підготови і глибокого зрозуміння значіння цих справ готов позбавити прокуратора успіху і в цій розправі. Нам, очевидно, було б жаль знову цього дочекатись.

Створення спеціяльної позовничої одиниці внутрі Ай-Ен-Ес (Служба іміґрації і натуралізації) було на це, щоб в цей проєкт внести експертність та організаційну вмілість.

Вищезгадані судові процеси треба вповні довірити тій одиниці.

Я сильно до вас апелюю, щоб напрям процесу Дем'янюка скерувати в руки тієї ж спеціяльної позовничої одиниці. Ми не можемо дозволити собі на ризико програти ще один такий процес".

Департамент юстиції не лише затаїв виправдуючу суть листа польських архівів, він також перешкодив у видачі віз, і тим самим унеможливив приїзд свідкам оборони з Польщі до Америки.

Вкінці, як буде вказано дальше, ДЮ ще більше протидіяв американській справедливості, коли явно спричинив фальшиве зізнання вирішального свідка і тим обманом довів ізраїльський уряд до переконання, що судова справа проти Дем'янюка є дійсна.

Перед дальшим обговоренням дій Департаменту юстиції, польські архіви дають підставу на ще одну замітку. Це вкаже, як завзято американські урядники намагалися визнати Дем'янюка винним, замість простим шляхом (як вимагає юридичний та моральний обов'язок) встановити, чи він може є невинний. Варто повторити, що їхнім єдиним бажанням було виграти цю справу.

В тому самому часі в 1979 році, коли ДЮ отримав повідомлення, що Польська комісія воєнних злочинів не мала жодних інформацій щодо Дем'янюка, департаментові тоді також був пересланий список 43-ох відомих сторожів, які працювали в Треблінці. Список виявив трьох мужчин з ім'ям ,,Іван", які перебували в Треблінці в тому часі (один з них, очевидно, був Іван Марченко). Чи не було б справедливо, або принайменше розсудно, щоб ДЮ виявив хоч би найменші намагання устійнити, чи котрийсь з тих інших ,,Іванів" міг бути ,,Іваном Ґрозним"?

У випадку Валюса, коли засуд був змінений, ДЮ перевів вичерпні розшуки в Польщі, щоб усталити зізнання Валюса. В ,,Чикаґо Трибюн", в репортажі з 1984 року, було написано: ,,(Раєн) дав розпорядження провести повну провірку доказів... Зверталися до сотень осіб, котрі повинні були знати Валюса — якщо він був у Кельцах, або в Ченстохові".

Нема ніяких даних, що ДЮ проявив хоч би найменші намагання, щоб устійнити, чи мешканці поблизьких сіл, в сусідстві з Треблінкою, знали ,,Івана" з Треблінки, того, котрого називали ,,Ґрозним". І так, ДЮ під час інтерв'ю з Отто Горном у 1979 році був вповні поінформованим, що сторожі Треблінки часто ,,загощували" до недалеких польських сіл на пиятику. Іншими словами, ДЮ мав добру причину провірити довколишні села і узгіднити, чи хтось із селян пам'ятав і міг пізнати ,,Івана Ґрозного", зокрема коли ДЮ так поступив у процесі Валюса.

Дивлячися назад, досвід програми ,,60 Хвилин" вказує, як легко було б ДЮ провірити льокально, чи котрийсь із тих трьох треблінських ,,Іванів" був визнаний ,,Іваном Ґрозним". Коли б ДЮ зробив цей один простий крок Іванові Дем'янюкові заощадилося б багато років незаслужених мук, а його родині невимовного терпіння. Також важними є консеквенції, які понесли (і понесуть) американці і ізраїльці, як і їхні уряди, через неправильний підхід і напрям застосований ДЮ до справи Дем'янюка.

Виходить, що інституцій-

(Продовження на ст. 3)

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

ПРАЦЮ ТРЕБА ЦІНИТИ

Вибір одиниці, що її відзначуємо, Українець Року, не є легкий і повинен бути роблений дуже уважно, щоби не оминути когось, хто дуже заслуговує на це відзначення.

У цьогорічному виборі Українців Року Українським Інститутом Америки поминено дві особи, які вже багато років безкорисно і незвичайно ефективно працюють у дуже важних ділянках нашого політичного життя у ЗСА.

Йдеться про Уляну Мазуркевич, яка вже 16 літ очолює активний філядельфійський Комітет Оборони Національних і Людських Прав України (КОНЛПУ), та про Божену Ольшанівську, яка після смерти чоловіка перейняла провід теж дуже активної організації Американці в Обороні Людських Прав в Україні, що має осідок у Нюарку, Н.Дж.

Уляна Мазуркевич зорганізувала КОНЛПУ і очолює цей комітет уже 16 літ. За цей час комітет виконав колосальну працю на полі оборони наших дисидентів, на полі зв'язків з конґресменами і сенаторами ЗСА для оборони людських прав в Україні та на полі проламування стіни мовчанки, що нею давніше американські засоби масової інформації оточили Україну. В останніх роках комітет присвячує багато уваги матеріяльній допомозі Україні, зв'язкам із Рухом тощо. Для прикладу слід подати, що тільки за перших два з половиною років свого існування (до травня 1977 року) цей комітет вислав в обороні Мороза, Плюща, о. Романюка й інших наших дисидентів 5,600 листів та біля 400 телеграм до сенаторів, конґресменів та президента ЗСА, 800 листів до Папи у справі о. Романюка, 800 листів до Брежнєва у справі о. Романюка й Вінса та кількасот листів до ,,Ню Йорк Таймсу" та інших часописів.

Багато зусиль комітет вложив теж у те, щоб добитись на сторінки американської преси. Теж на тому полі комітет здобув дуже добрі осяги. Уже у першому два і пів річному періоді праці КОПУ філядельфійські щоденники помістили 14 статтей та біля 40 менших вісток про наших політв'язнів, про переслідування в Україні тощо. Сьогодні американська преса у Філядельфії є вповні доступна і охоче співпрацює з комітетом та з УОКЦЕнтром, де екзекутивним директором є член комітету Орися Гевка. У тому місці слід сказати, що коли ми не вміємо оцінити корисної праці комітету, то ми кривдимо не тільки організатора і голову КОНЛПУ, але теж дуже вартісних співробітниць У. Мазуркевич.

Величезну і незвичайно корисну працю для української спільноти веде теж Божена Ольшанівська та її співробітники в АОЛПУ.

Коли ми оцінюємо непересічні заслуги Уляни Мазуркевич і Божени Ольшанівської і членів їхніх організацій для української спільноти, ми повинні брати до уваги не тільки вартість їхньої праці, але теж довгий час — дотепер уже четверту частину їхнього життя, — який вони пожертвували для нашої спільноти. Чи ця дуже цінна, многолітня праця не заслуговує на відзначення?

Ярослав Татомир
Філядельфія, Па.

ПРО АЛЬМАНАХ УНСОЮЗУ НА 1991 РІК

Ред. Зенонові Сниликові й його співробітникам/-цям/ належиться велике признання й подяка від читачів. Гортаючи статті, що надруковані в Альманахові, я окремо звернув увагу на актуальну сьогодні проблему ,,Діяспора й батьківщина" в насвітленні ред. Івана Кедрина. Не можна не погодитися з автором щодо його розуміння цієї справи й з'ясування багатьох питань політичного, економічного, культурно-релігійного порядку. Що мені найбільш припало до вподоби, це його реалістична оцінка діяспорного партійництва: ,,десять політичних партій (!), і по нинішній день деякі тримаються своїх фірм, хоч скорчилися буквально до одиниць".

Треба вповні погодитися з автором щодо його перестороги: ,,Не дай Боже партійництву затьмарити найпершу передумову надпартійности в будові держави. Не дай Боже партійним людям з діяспори зводити на манівці надпартійний визвольний рух в Україні".

Таке мементо з уст сеньйора українського політичного життя — рідке зерно правди в нашому політичному сьогоденні. Треба думати, що воно впаде на добрий ґрунт і ми далі ,,відпартійщуватимемо" наше публічне життя в ім'я Петлюрівського гасла ,,Держава вище партій"!

Яр. Рудницький
Монтреаль, Кве.

ПОДЯКА

Хочу висловити подяку пні О-КА за дуже вартісний і цікавий допис в числі часопису з суботи 29-го грудня п.з. ,,Про новорічні побажання".

А я від себе ще додала б таке побажання всім передплатникам ,,Свободи" — дуже уважно ,,простудіювати" цей допис і взяти собі до уваги прочитане.

З правдивою пошаною та найкращими побажаннями.

Лариса Дончук
Філядельфія, Па.

Володимир Жила

ЩЕ ОДНА ЦІННА ПРАЦЯ ПРО ВЗАЄМИНИ УКРАЇНИ З РОСІЄЮ

III.

Миколі Гоголю і Федорові Достоєвському автор присвятив окремі розвідки. Розвідку про Гоголя закінчив цитатою Станіслава Мацкевича, який писав: ,,Справді — 'малорослий малорос' мусів мати велику душу, коли так сильно сколихнув духовим життям найбільшого народу. І це диво, бо ж він 'гігант російської літератури'". Розвідка про Ф. Достоєвського написана ориґінально. Його творчість за словами М. Демковича-Добрянського ,,це справжній бенкет думки. Направду подиву гідний розум у нього, небувала гострота його розуму... Навіть Ґете, найвизначніший серед великих не володів такою гостротою, такою діялектичною глибиною, як розум Достоєвського". Свою прецінну розвідку автор закінчив таким ствердженням: ,,Федір Достоєвський має тут двояке значення: як найвидатніший український внесок до російської культури; і як важливий (може найважливіший) ключ для зрозуміння того типу російської людини, що виплекав унікальне в історії явище: російський імперіялізм".

У книзі вміщено також цікавий додаток: ,,Ненависть Бога", дещо з основ комуністичного атеїзму в Радянському Союзі. Ця праця тематично пов'язана з проблемою імперіялізму, бо ж аґресивний атеїзм КПРС стимулює її імперіялізм політичний. У цій розвідці автор звернув основну увагу не на теорії, як такі, а на умови, що дають теоріям рушійну силу діяти.

Атеїзм в Україні він розглядає, як атеїзм панівної КПРС, таким чином його тема обіймає не тільки українські прояви, але також і всесоюзні. Праця складається з цілого ряду дрібних розділів (,,Специфіка більшовицького атеїзму", ,,Звідкіля взявся атеїзм у Маркса", ,,Гідна ненависти пародія Бога", ,,Ненависть релігії — основа світогляду Леніна", ,,Реформа патріярха Нікона і схизма старовірів", ,,Розлука між церквою та релігією", ,,Своєрідна філософія Леніна", ,,Комуністична метафізика", ,,Людина в концепції комуністичного атеїзму", ,,Котра релігія переможе").

Тут автор дав повноцінне зображення двох елементарних сил, які протягом приблизно 70 років нашого століття стояли в страшному двобої, а це ,,стихія нівеляції, знеосіблення всього людського і національного" і ,,стихія життя, індивідуалізації, особової форми всього життя" тощо. У зв'язку з цим, — як пише автор, — пригадуються йому слова Герцена, який писав, що 'Росія насильно вирвалася з усіх кайдан релігії, традицій та авторитетів. Вона не має нічого, щоб зберігати, і нічого, щоб любити, але дуже багато ненавидіти. Порівняно зі старим світом, Росія — пролетар. Єдине, що вона взагалі дознавала, це були злидні, неволя, сльози і ганьба! — І Росія — пролетар (комуніст) ненавиділа все, що будь-який опір чинило стихії зрівнялівки, що хотіло зберегти власне лице. А релігія тут на першому місці. Бо нігілізм (,,релігія" протилежного принципу) добре знає, що саме релігія передусім християнська, дає людині індивідуальне лице, творить з неї особистість".

І на радість нам усім, як це бачимо сьогодні, ця друга сила, що стояла ,,за право жити по своєму і дати змогу іншим жити; за співжиття у вільних громадах без казарм і концтаборів; за владу, що служить народові; за дружбу народів без денаціоналізації; за розмаїття культур, мов і стилів; за одність світу в різноманітності; за право кожної людини шукати свого бога і свого щастя", сьогодні поволі перемагає. У Радянському Союзі відкриваються церкви різних віросповідань, зникає поволока сірізни, перероджується державний апарат терору, життя стає іншим, багатшим, відроджується релігія — ця найбільша потреба людської душі.

Ця розвідка, написана в 1968 році, зараз, до речі, дуже на часі, бо в ній з одного боку дається чітке змалювання атеїстичного минулого, а з другого боку, немов на зорі займається проміння надії на краще.

Усі три частини й додаток стоять на однаковому науковому рівні. Багато проблем, що торкаються московського імперіялізму й хвилюють сьогодні українську спільноту, знайшли тут наукове добре обґрунтоване висвітлення, зокрема можливості боротьби з російським імперіялізмом. Корисними показалися короткі розділи окремих частин. Вони внесли в книгу свіжість і енерґійність викладу та кинули яскраве світло на теми давньої історії. Не менше корисною показалася також порівняльна метода, якою автор широко користується, роблячи, таким чином свою працю більш чіткою для глибшого сприймання й розуміння окремих фактів історії. Вдало проведені тут і аналогії між окремими фазами розвитку російського імперіялізму. Докази дослідника звучать переконливо, що стверджує, що він справді зрозумів взаємовплив окремих явищ.

Нову сторінку розуміння російського імперіялізму відкриває тут автор спробою змалювання його світового резонансу. У цій праці знаходимо багато доказів, що дають нам право говорити про повноту дослідження, а саме, про той ідеал до якого прагне кожний науковець, а саме, щоб його праця була побудована на добре підібраних джерелах, давала об'єктивне відображення історичної дійсности, проходила в межах закономірности суспільних явищ та проявляла способи впливу на оточуючий світ. Здається, що праця М. Демковича Добрянського має усі ці прикмети в більшій чи меншій мірі. Автор свідомо чи несвідомо обходить деякі спірні питання, напр., працю української вільної політичної думки в боротьбі з московським імперіялізмом.

В цілому книга ,,Україна і Росія" — це ґрунтовне дослідження, помітний внесок у вивчення нашого політично-державного життя. Книга актуальна, бойова, спрямована проти недругів нашого народу і їхньої фальшивої інтерпретації нашого історичного минулого. Рецензована книга дає також нам багато нового, цікавого й наскрізь потрібного матеріялу. Вона пробуджує інтерес до українсько-російських взаємин і робить добрий початок до дальшого, ще глибшого вивчення цих ключевих проблем нашої історії.

Книга має потрібний науковий апарат: примітки, використану літературу (100 книг, розвідок і статтей) і покажчик імен. Праця видана без значних друкарських огріхів.

Обман може...

(Закінчення зі стор. 2)

на ментальність ОСІ була так сильно наставлена проти Дем'янюка, що ДЮ був готовий йти вперед, покликаючись на сумнівну посвідку з Травніків (не Треблінки), доставлену совєтами, і на зізнання п'ятьох жертв-очевидців з Треблінки, і одного з німецьких сторожів — зізнання, які відносилися до подій, що стались майже 48 років тому.

Побачимо якими дуже слабкими ці докази направду були, коли прослідимо свідчення, спершу німця, а опісля п'ятьох очевидців.

Отто Горн — його свідчення

Департамент юстиції був вповні зорієнтований щодо притаманної слабости в перестарілих свідченнях очевидців голокосту. Отже свідчення Отто Горна, німця із Треблінки і, на думку ДЮ, людини не обтяженої емоційним вантажем очевидців-свідків, було основним аспектом в доказах ДЮ в судовій розправі проти Дем'янюка в ЗСА.

Тому є дуже важливим, щоб читачі уважно розглянули наступний опис про фальш у свідченнях Горна та про факт, що адвокати ДЮ нелеґально вплинули на нього, щоб той фальшиво зізнавав.

14-го листопада 1979 року три службовці ДЮ, адвокат Норман Московіц, слідчий Бернард Догерті та історик Джорж Ґаранд мали зустріч-інтерв'ю з Отто Горном в його домі в західньому Берліні. Світ — а зокрема Ізраїль — ніколи не знав би, що сталося під час тієї зустрічі, як би не те, що і Догерті, і Ґаранд кілька днів після інтерв'ю написали свої докладні звіти. Ці звіти, в яких містилися дуже точні подробиці зустрічі з Горном, по справедливості повинні були бути пред'явлені урядом (ЗСА), як відгук на правне прохання адвокатів-оборонців під час розправи у відібранні громадянства (денатуралізації) ще у 1981 році. Але так не сталося. Фактом є, що ДЮ приховав ці документи і після видачі Дем'янюка до Ізраїля, коли ціла судова справа в ЗСА була закінчена, оригінальні документи були викинені в сміття.

І хоч здається воно неправдоподібним, фактом є, що ці документи витягнено із смітника, який містився у провулку за вашінґтонським бюром ОСІ. Це масове знищення документів ДЮ, необхідних для справжньої оборони Дем'янюка, є доказом ще одної нечесної діяльности ДЮ, яка заслуговує на повний громадський розгляд.

Звідомлення Догерті встановляє факт, що Горн дуже добре знав „Івана Ґрозного", вони близько і безперервно день-в-день співпрацювали на протязі цілого року. Горн твердив, що Іван за цей ввесь час ніколи не виїздив на іншу працю поза межі Треблінки.

Звідомлення Догерті описує, як Горн, не зважаючи на свої такі близькі стосунки з „Іваном Ґрозним", не міг впізнати Дем'янюка як „Івана Ґрозного" на двох різних доборах знімок. Замітно, це звідомлення дає підставу на висновок, що хитрий та безпринциповий адвокат ДЮ в ЗСА зумів під час розправи свідомо попровадити цього ж свідка до неправдивого свідчення.

Звідомлення Догерті заявляє, що коли Горнові представлено перший добір із вісім знимок, одна з них нібито знята з І. Дем'янюка десь на початку 40-их років: „Горн вдумливо і довго розглядав знімки, але не міг позитивно утотожнити ні одної, все ж таки він вірив, що розпізнав одну знимку (не Дем'янюка), але таки не спромігся вказати, звідки він цю людину знає і як ця людина називається".

В слідуючому реченні звідомлення читаємо: „Перший добір знімок був зібраний разом і положений з боку, на столі, так, щоб знімка Дем'янюка опинилася на самім верху, звернена до Горна". Догерті звітує дальше про ще один добір із восьмох знімок, який був представлений Горнові. У цій серії знаходилася знімка Дем'янюка з більш виповненим та заокругленим обличчям, на якій він виглядав десь на 10 років старший від того часу, як була роблена знімка з попередньої серії. Після того, як Горн уже переглянув знимки з другого добору, затримавшись довше на знімці Дем'янюка і порівнюючи її з першою, яка лежала лицем до гори на столі, він „утотожнив", що ці знимки є тої самої особи". По значно довшім і „старанним" розгляді цих двох знімок, „Горн з певністю утотожнив, що ці знімки (з Івана Дем'янюка) якраз і є з „Івана", якого він знав у ґазовій камері в Треблінці".

Три місяці після вищезгаданої зустрічі адвокат Московіц і ще два члени ДЮ (але не Догерті, ані Ґаранд) приватно, тобто в неприсутності адвоката оборони, зустрілися з Горном 24-го лютого 1980 року, щоб підготовити його як свідка для прокуратури.

Після двох днів, 26-го лютого 1980 року, свідчення Горна були накручені на відеотасьму в присутності адвоката оборони. Це була перша нагода для адвоката Дем'янюка, де цей мав би змогу переслухати Горна. Розуміється, що переслухання не мало ніякого значення, оскільки адвокат оборони не мав підстав на підозріння, що сам Федеральний прокуратор скерував державного свідка на шлях брехні.

Крім того треба мати на увазі, що коли адвокат ДЮ, 24-го лютого 1980 року таємно підготовляли Горна до зізнання, Московіц зусильно працював під натиском ще одного відкинення судом вартости свідчень очевидців голокосту 3-го лютого 1980 року, Апеляційний суд сьомої округи вирішив, що свідчення 12-ох очевидців не були вистачально вірогідні, щоб визнати Франка Валюса винним у нацистських воєнних злочинах в Польщі.

Рік пізніше, 17-го лютого 1981 року, замість особистої появи Отто Горна на судовій залі у Клівленді під час процесу позбавлення громадянства Дем'янюка, була представлена відеотасьма з його свідченням. Так починається свідчення Горна: „Питання Московіца із ДЮ: Чи можете описати власними словами, як ці знімки були показані вам, і взагалі, що сталося, як ви на них подивилися?"

Продовження буде.

ВЕРХОВНИЙ СУД ЗСА у понеділок, 14-го січня, погодився розглянути та винести рішення чи політичні партії мають право забезпечене першою поправкою Конституції підтримувати або заперечувати пропонованих кандидатів на посади, що їх Уряд визначає як безпартійні. У цьому випадку йдеться про поправку до каліфойнійської конституції, що якраз не дозволяє на цього роду партійні втручання у безпартійних змаганнях. Минулого літа Федеральний апеляційний суд відкинув цю поправку.

Дописи з життя громад, установ, організацій, інституцій чи осіб, включно з посмертними згадками-некрологами, мають бути не довші за три сторінки машинопису, писані через два інтервали на друкарській машинці і лише на одному боці листка паперу. Якщо допис писаний рукою, слід також дотримуватися великих відступів поміж рядками і писати розбірливо (дехто розуміє цю вимогу як писання великими літерами, насправді літери мають бути малі, але великі проміжки поміж рядками, щоб було де поправити речення, якщо зайде потреба). Дописи слід надсилати до редакції до десяти днів після описаної події. Редакція застерігає за собою право скорочувати дописи і правити мову. Просимо дописувачів подавати повні імена і прізвища у своїх матеріялах, не скорочуючи їх. У випадку англійських назв чи прізвищ слід подати їх і по-англійському і по-українському. — *Редакція.*

Подорож голови Уряду УНР до Европи

Від 16-го листопада до 2-го грудня голова Уряду проф. І. Самійленко відвідував українські громади в Лондоні, Парижі та Мюнхені. Повернувшись, він звітував на нараді членів Уряду.

Головною метою подорожі була активізація в цю надзвичайно важливу пору української спільноти навколо ДЦ УНР в екз. Одначе важливі події, які сталися перед і під час відвідин, вимагали від головного Уряду також уваги і дій. А це: вияснення становища польського уряду в екзилі до Ризького трактату; зустріч в Лондоні з проводом ОУН(р); зустріч з делеґатами Народної Ради і відвідини могили С. Петлюри в Парижі.

Зустріч з польським екз. урядом відбулася 16-го листопада в його резиденції та в президентській канцелярії (Лондон). Мета: з'ясувати офіційне становище польського уряду щодо східніх кордонів Польщі, встановлених Ризьким трактатом 1921 року. Потребу інтервенції викликав комунікат польського уряду, опублікований в часописі „Tydzien Polski". Комунікат змусив президента УНР в екзилі М. Плав'юка звернутись до польського президента в екз. Р. Качоровського, щоб з'ясувати його персональне становище у цій справі.

І прем'єр-міністер Едвард Ф. Степанік і міністер закордонних справ Скоп'як категорично заявили, що українсько-польська декляраця залишається в силі — непорушною; теперішні польсько-українські кордони залишаються незмінні. Польська й українська сторона справу остаточного уреґулювання кордонів лишають парляментам вільної Польщі і вільної України. Цю заяву підтвердив і президент Речі Посполитої Р. Качоровський.

Перед розмовами з головою Уряду УНР відбувся спеціяльно влаштований обід. А самі розмови були на державному рівні, в дусі дружби і співпраці. Обіцяно вислати президентові УНР М. Плав'юкові письмову відповідь на його лист до президента Качоровського.

Візиту до польського уряду в екзилі проф. Самійленко відбув у супроводі Ол. Бондарівського та М. Сидоренка, представників проводу Представництва і ОП ДД УНР на Англію.

* * *

Після 50-літнього перебування в екзилі, польський уряд 18-го грудня у Варшаві передав державні клейноди і печатки Речі Посполитої новообраному президентові Польщі Лєхові Валенсі.

Уряд Української Народної Республіки в екзилі вітає польський державний провід і польський народ з цією історичною подією. Віримо, що польсько-українська Декларація 1979 року не лише залишить по собі спогад про позитивне її значення в історії відносин двох екзильних урядів, але і в майбутньому дух і мета цієї Декларації служитимуть в намірах і діях двох великих народів.

* * *

У Лондоні проф. І. Самійленко зустрівся з головою проводу ОУН(р) інж. В. Олеськовим та членом проводу Дмитрівим. Після тригодинного обміну думками і поглядами на останні події в Україні співрозмовці зробили однозгідний висновок про конечність і невідкличність створення одного авторитетного координаційного центру для організації ефективної допомоги Україні.

Організація такого центру, на думку провідника ОУН(р), може бути здійснена з умовою визнання УДП, проголошеного 30-го червня 1941 року як „Акт державно-творчого процесу, що ставив за ціль відновлення **Української Суверенної Незалежної Держави".**

Нарада членів уряду УНР в екзилі 15-го грудня, вислухавши інформацію про зустріч, ухвалила: 1. Доручити голові уряду повідомити листовно голову проводу ОУН(р) про готовість уряду УНР негайно розпочати консультативні переговори. 2. Обмежити склад консультативної комісії (на початку) до трьох осіб від кожної сторони. 3. Провід ОУН(р) має визначити місце і день спільної наради; бажано у ЗСА.

* * *

Зустріч з делеґацією Народної Ради з України. Прибувши до Парижу, голова уряду УНР І. Самійленко відразу ж одержав детальну інформацію про перебіг паризької Зустрічі на найвищому рівні — Наради з безпеки та співробітництва в Европі 19-20-21 листопада. Його також поінформували про всі перепони, що їх створювано в Києві та Москві в одержанні офіційного мандату від Верховної Ради УССР для участи у конференції.

Варто згадати, що 14-го листопада управа Українського Центрального Комітету у Франції надіслала лист з підписом голови В. Михальчука до голови комісії Зовнішніх справ Д. Павличка з проханням вислати спеціяльну делеґацію на цю конференцію.

Наслідки заходів уже відомі. Тричленна делеґація: Дмитро Павличко, Іван Драч, Богдан Горинь прибула до Парижу з листом президента Верховної Ради Л. Кравчука. Та на нараду на вершині вони не були допущені, навіть як обсерватори. Не допустили і делеґатів Балтійських країн. Москва в особі Ґорбачова наклала вето — „нєт".

Голова уряду УНР одержав з канцелярії конференції повний комплект документів: заяву президента Верховної Ради Л. Кравчука до голів конференції; меморандум Президента УНР в екз. М. Плав'юка; заяву тричленної делеґації — членів Народної Ради; копії статтей та коментарів, що опубліковані у французькій пресі.

Справа делеґації з України та мемо УНР були розголошені у пресі французькій та інших країн. Також на пресовій конференції в Парижі та після того, як українську делеґацію приймали в міністерстві закордонних справ Франції з приводу цієї події.

Важливою подією були дві зустрічі голови уряду УНР в екз. з депутатами — членами Народної Ради совєтського парляменту України. Вони зазначили,, що день проголошення Українською Центральною Радою IV Універсалу про державну незалежність України і проголошення Акту Соборности — 22 січня 1918 і 1919 рр. в майбутньому будуть відзначати, як найбільше національне свято України. Також запевнили, що українська делеґація не буде брати участи в обговоренні „Союзного договору" в Москві.

Вони просили українську діяспору, щоб серед неї панувала згода, солідарність, однозгідність, співпраця; щоб була вона зразком — це найбільше потрібне сучасній Україні.

* * *

Жалобне вшанування св. п. Симона Петлюри. У суботу, 24-го листопада, голова Уряду і делеґації від громадських організацій у Парижі відвідали могилу св. п. Симона Петлюри. Відправлено Панахиду над могилою, покладено вінок на неї. Ця жалібна церемонія була присвячена 70-ій річниці виходу уряду УНРеспубліки на чолі з головою держави і Головним Отаманом Військ УНР С. Петлюрою на чужину. Цій темі присвятив своє слово над могилою голова уряду проф. І. Самійленко.

УІБ

КУТОК БРАТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТИ

В. Василенко — фратерналіст року на Нову Англію

Вшанували союзовця (зліва): головна радна Анна Ремік, Володимир Василенко і д-р Михайло Снігурович.

Щороку Братський Конґрес Нової Англії вибирає Фратерналіста Року, тобто людину, яка без винагороди віддала багато сили і часу на суспільну працю для своєї громади чи спільноти. Цей Братський Конґрес Нової Англії об'єднує 37 забезпеченевих організацій, в тому і Український Народний Союз. До речі, із чотирьох українських асекураційних інституцій тільки УНС є його членом. (Для прикладу подамо, що до цього конґресу належить 5 словацьких і 5 польських асекураційних товариств). Братський Конґрес Нової Англії є частиною Загальноамериканського Братського Конґресу, до якого в 1990 році належало 99 асекураційних товариств із понад 10 мільйоновим членством та великими матеріяльними ресурсами. З Українських тільки УНС і „Провидіння". Усі ці товариства, крім асекураційної, проводять велику братську (харитативну) діяльність і мають питому вагу в американській спільноті, в суспільному житті, економіці і навіть у політиці.

Цього року річні збори Братського Конґресу Нової Англії відбулися 10-го листопада 1990 року у Вестфорд Редженсі Інн енд Конференц Сентер в Вестфорді, Массачузетс. На умотивовану пропозицію голови Округи УНС, Ню Гейвен, д-ра Михайла Снігуровича, координатор братської діяльности при Головному Уряді УНС Андрій Воробець зголосив кандидатуру на фратерналіста року, відомого союзового і громадського діяча на терені Гартфорду і околиці Володимира Василенка, голову 277-го Відділу УНС в Гартфорді. За гідність „Фратерналіста Року" змагалося 30 кандидатів, запропонованих різними членськими організаціями Братського Конґресу. Переможцем вийшов кандидат УН Союзу Володимир Василенко. Відзначено його під час полуденка, вручаючи йому відповідну плякату, після довшої промови-узасаднення Люїзи Р. Солтис, члена Екзекутиви Конґресу, голови Комітету Членства, а під оплески присутніх.Промова Л. Солтис (француженки з походження) була незвичайно прихильна для української громадськости, бож, очевидно, В. Василенко працював виключно в українських товариствах і інституціях від молодіжних почавши на сеньйорських скінчивши. Після вручення плякети В. Василенко подякував за це велике відзначення, обіцяючи і далі працювати в цій ділянці. Це відзначення було не тільки особистим успіхом голови 277-го Відділу УНС, але також для великої союзової громади, а навіть для української спільноти.

Після офіційної церемонії представники заступлених на конґресі організацій підходили до Фратерналіста Року та малої української групи, ґратулюючи їм та виявили велике зацікавлення українськими проблемами, ставили низку питань, на які діставали, по змозі, вичерпні відповіді. Під цим оглядом це відзначення прислужилося до пропаґанди доброго імени українця а української проблеми взагалі. На церемонії відзначення В. Василенка були присутні із згаданої малої української групи: Анна Ремік з чоловіком, радна УНС, Михайло Снігурович, голова Округи УНС Ню Гейвен, з дружиною.

С.М.

Д-р М. Борецький...

(Закінчення зі стор. 1)

„Порівняльний проґрес розвитку технології, продуктивности ресурсів і загальної економічної ефективности в СССР і ЗСА" (1966), „Технологія у ЗСА: тенденції розвитку і проблеми технічної і економічної політики" (1975), „Можливості проти інфляційної політики" (1979) та багато інших.

В 1971 році д-р Борецький був нагороджений золотою медалею американського Уряду за його праці в ділянці економічної і технологічної політики ЗСА.

Введено...

(Закінчення зі стор. 1)

Додатково до нового формату є введена ще одна зміба, а саме, поділ іспитів на дві сесії: усна (перша) частина буде переводитись окремо, перед письмовими частинами іспиту, від 1-го квітня до 13-го червня. Оцінка за усну частину мусить бути подана директорові школи не пізніше як 13-го червня. Учні, котрі не ходять до шкіл із повищої листи, повинні полагодити далеко наперед справу усного іспиту з дирекцією своєї школи.

Пригадується, що Департамент освіти надалі узгляднює навчання в етнічних суботніх школах. Якщо учень ходив три або більше роки, впродовж 40 тижнів річно, дирекція суботньої **школи повинна вислати офіційне посвідчення директорові** середньої школи. В тому випадку перехідна оцінка буде 65, а не 85, як для всіх іспитів зарахованих до листи Sample Comprehensive Examination. Підтвердження цього правила можна дістаи, телефонуючи до д-ра П. Даммера (518) 474-5927.

Нова форма усного іспиту (вартістю 24 точки) віддзеркалює сучасний підхід до навчання мов не тільки в освітній системі цього стейту, але й в більшості країн світу. Згаданий підхід — це т.зв. комунікативна метода, в якій наголос є на розвитку розмовного знання даної мови. Це здійснюється вивченням граматики і широкого запасу слів та застосованням їх в ситуаціях щоденного характеру. Вчителі шкіл українознавства і батьки повинні також взяти це до уваги.

Куди веде...

(Закінчення зі стор. 2)

блів, а також матеріяльні добра і харчові продукти не буде забирати чужий московський комуністичний уряд. Це відноситься також до України. У якомунебудь союзі із Московщиною навіть покращання матеріяльного стану народу неможливе, як це зрештою показав гіркий досвід минулих десятиліть. Не зважаючи на чиселенні старання ідейних одиниць, над якими постійно висіла загроза арешту, все котилось у пропасть. І докотилось до такої руїни, яку стрічається в недорозвинених народів Третього світу. І все це під проводом всемогучої Комуністичної партії. Очевидно, що її верхівка старається якось це закривати нездійсними обіцянками, нападами на українських патріотів та повною крутійств пропаґандою.

Коли подивитися на минулу й теперішню діяльність Комуністичної партії і КҐБ, то шлях їхній встелений вислуговуванням найбільшому ворогові українського народу, цвіт якого брутальний спосіб винищувано. На них падає відповідальність за мільйони замордованих. Комуністична партія і КҐБ, на якому опиралась її влада, вже показали, що вони можуть і чого можна від них сподіватись.

І оце знову представники комуністів України, себто „група 239", відіграли ганебну ролю Юди, проголосувавши відібрати Степанові Хмарі депутатський імунітет. Вони знали, що цим актом віддають Хмару на поталу КҐБ, але комуністична солідарність і звичка виконувати московські накази перемогла.

Під час з'їзду Спілки Письменників України 15-го листопада 1990 року, Л. Губін закликав присутніх на залі комуністів не ставати в обороні Хмари, члена парляменту і відданого оборонця прав українського народу. Це теж потрібно вписати в реєстр шкідливої діяльности комуністів.

Потрібно також згадати про брутальне побиття народного депутата Олександра Гудими та тих, які приїхали з ним у Вінницьку область. У селі Лука Барська напали на них комуністи, побивши так, що вони ледве вирвались живі. Від'їхавши подалі вони просили міліціонерів закликати швидку медичну допомогу, але замість того закликано іншу групу комуністів, які знову зачали бити Гудиму та оборонців прав українського народу, які були з ним. Опісля під час пресової конференції Гудима свідчив: „Заходилися бити мене. Схопили за руки й за ноги і потягли, весь час б'ючи по голові. Вкинули на заднє сидіння машини. Коли я отямився, то побачив, що вона котиться до урвища. Я кинувся вперед і рукою натиснув на ґальму — машина зупинилась за лічені сантиметри від урвища".

Це теж нехай впише Комуністична партія України у реєстр своїх великих досягнень.

Французький науковець Ален Безансон у своєму вступному слові до книжки (французькою мовою) про Установчий З'їзд Народного Руху України написав, що „до Комуністичної партії нема найменших підстав мати довір'я... Російський і комуністичний імперіялізм вдається до всіх засобів, щоб надалі втримати Україну в неволі".

Беручи до уваги діяльність Комуністичної партії в України та „групи 239" виходить, що той російський комуністичний імперіялізм має в них надійних союзників.

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ

МАРІЇ ХОМИН КУРУЦ

(з Ортинських-Чижович)

ур. 10-го грудня 1910 р. в Лужку Долішнім, пом. 20-го грудня 1990 р. у Вормінстер, Па.

В ПАМ'ЯТЬ, У 50-ту РІЧНИЦЮ СМЕРТИ жертви війни

д-ра МИХАЙЛА ХОМИНА

лікаря в Самборі

ур. 26-го лютого 1904 р. у Станиславові,

убитого в 1941 р. в Стрию

Ввічливо просимо про молитви:

дочка — ХРИСТИНА ХОМИН ІЖАК
з чоловіком ЗЕНОНОМ
внуки — ІВАН І ХРИСТЯ
сестра — ОЛЬГА ЧИЖОВИЧ МИХАЛЮК

ЗАКОРДОННЕ ПРЕДСТАВНИЦТВО УКРАЇНСЬКОГО ГЕЛЬСІНКСЬКОГО КОМІТЕТУ

з глибоким сумом повідомляє, що 2-го січня 1991 року в Києві померла в наслідок крововиливу в мозок засновниця гельсінкського руху на Україні, вірна йому до останнього дня, багаторічний советський політв'язень, жінка героїчної легенди нашого часу

СВ. П.

ОКСАНА ЯКІВНА МЕШКО

народжена 30-го січня 1905 року в с. Старі Санжари на Полтавщині.

Урочистий, багатолюдний похорон відбувся в суботу, 5-го січня з української автокефальної православної церкви св. Миколи Притиска — на Байковому цвинтарі.

У неділю, 20-го січня о 11:30 годині ранку, в українському православному соборі св. Володимира в Ню Йорку, 160 Вест 82-га вул., буде відправлено Панахиду за спокій душі [illegible] Оксани Мешко.

ВІЧНА ЇЙ ПАМ'ЯТЬ

Олександер Ткаченко — модерніст будучности

С. Скрипник і О. Ткаченко під час відкриття виставки.

В Едмонтоні, від 7-го до 9-го грудня 1990 року в галереї Пласт, відбулася виставка Олександра Ткаченка, мистця з України, який живе в Дніпропетровському. Виставка була організована Софією Скрипник.

О. Ткаченко народився в 1952 році в Кривому Розі. Закінчив Мистецьку Школу в Дніпропетровському в 1972 році. Довший час не міг себе проявити вільно в мистецькому світі через пануючий соцреалістичний напрямок. Тільки з приходом перебудови був прийнятий до об'єднання мистців України і відтоді працює і творить так, як він хоче.

Ткаченко брав участь в 10-ох групових виставках, найважливіша в 1989 році — в Мюнхені, Східноевропейський сальон. Особисті виставки: 1988 рік — Київ, 1989 — Дніпропетровське, 1989 — Амстердам, Голляндія, 1990 — Варшава, 1990 — Торонто.

Едмонтонська виставка нараховувала 53 картини. Більшість привезена з України, а менша кількість намальована під час його перебування в Канаді.

Твори Ткаченка мають характеристику т. зв. монотипії. Він працює „мішаною технікою", тобто на спеціяльно накладеному ґрунті, вживає акварелю, ґваш, олію та суцільно покриває поверхню розведеною тушшю, чи чорнилом, які рівномірно входять в пори паперу і надають образам „туманний",„задимлений" вигляд. Картини з України більш темні, а картини з Канади — „веселкуваті". Бажано би було занадто темні картини розсвітлити і навпаки „веселкуваті" — притемнити. Ідеальний баланс „гуманности" має картина „Рапан" (мушля). Предмети та форми часом чітко відділені між собою лініями з відповідними рельєфами. Ці форми притулені часом густо одна до другої, так що образ несе в собі коляжо — подібності (тут приклад — „Саванна"). В останніх творах бачимо більшу простоту, вільність між о'єктами.

Твори мистця репрезентують предмети, форми, фігури, де реалістичне завчення подекуди деформоване, але це деформування не разить нас, навпаки, надає образу своєрідну візію уяви. В загальному вигляді виставки можна було підмітити, що картини мали тонацію переважаючої фарби, як „Літо" в теплорожево абрикосових, „Ніч" в синьо-зелено-фіялкових тонах, або „Імпортований бик" з Еспанії в червоно-чорних тонах. Серія трьох картин „Триптих — Велака риба" мали навіть срібну фарбу та бронзу.

Мистець твердить, що не шукає змістовности в картині, але працює на підставі настрою, емоції, фантазії. Так постають такі картини як „Ребуси", де сюжет був викликаний оточенням щоденного життя, а фантазія додала постаті половців, лицарів і це все об'єдналось в певну алегорію. Наприклад, картина „Бандура" має намальовану через цілу площину бандуру, закінчення якої має голову орла, а низ бандури розчеплений замок. Чи це не є наша теперішня вільність в сучасній Україні? Пісня співана словами, які летять в простори що відкрились.

Думка, уява та фантазія мистця блукають разом і так постають ці уявні, цікаві твори. Ця модерна уява теперішнього часу, де форми і фігури нам знайомі, подані новою, цікавою методою рисунка, який несе нове значення, іншу уяву форм будучого мистецтва.

Від'їджаючи назад в Україну О. Ткаченко висловив щиру подяку і признання С. Скрипник, яка займається багатьма українськими мистцями з діяспори і дає публіці Едмонтону нагоду зазнайомитись і пізнати їх.

Галина Кошарич

Комітет Допомоги Україні в Клівленді-Пармі

Акцію збирання фондів на допомогу Україні на терені Клівленду і Парми, Огайо, можна поділити на два періоди.

26-го жовтня 1989 року відбулася зустріч проф. Тараса Гунчака з українським громадянством Клівленду і Парми, на якій він поділився з присутніми своїми враженнями з першого з'їзду Українського Народного Руху в Києві. Під враженням виступу проф. Т. Гунчака, за почином мґра Василя Ліщинецького, голови Українських Злучених Організацій Клівленду (УЗО), і Мирослави Оришкевич, голови Суспільної Опіки при УЗО, відкрито конто в кредитівці „Самопоміч" у Пармі, на яке почали надходити пожертви на допомогу Рухові, жертвам Чорнобиля, Українській Гельсінкській Спілці і т. д. У цьому початковому періоді збирання фондів, який закінчився 15-го квітня 1990 року, надійшло до кредитівки „Самопоміч" пожертв (і відсотків) на загальну суму 8, 210. 57 дол. З цієї суми виплачено: 3,000 дол. до фонду закупу друкарні та 1,200 дол. на закуп копіювальної машини для установ в Україні. На конті залишилося сальдо 4,010.57 дол.

Крім цього в СУМА в Пармі зібрано 1,200 дол., на закуп копіювальної машини для вислання в Україну.

Другий період акції збирання фондів на допомогу Україні почався 15-го квітня 1990 року. Щоб надати більше скоординованого порядку акції збирання фондів, управа УЗО скликала на цей день ширші сходини українського громадянства Клівленду і Парми. На тих сходинах обговорено потребу і можливості акції збирання фондів та створено при УЗО Комітет Допомоги Україні.

Головою комітету обрано д-ра Миколу Дейчаківського, а також вибрано членів комітету. Після доповнення первісного складу членів, до комітету ввійшли (для упрощення пропущено титули): Андрій Футей, Мирослава Оришкевич, Андрій Фединський — заступники голови, Володимир Сторожинський — секретар, Орест Ліщинецький — скарбник, Зенон Голубець, Тарас Махлай, Наталка Кріслата, Левко Кульчицький, Ігор Захарій, Арета Захарій, Василь Ільчишин, Володимир Басладинський, Дарія Чепак, Степан Ґабель, Тарас Яцишин, Адам Вовк, Ярослав Завадівський, Надя Дейчаківська, Володимир Бубна — члени, Юрій Кульчицький, Тарас Шмагала — дорадники, Василь Ліщинецький — голова УЗО, член з уряду.

Комітет розпочав свою працю зверненням до українського громадянства, в якому сказано, що метою Комітету Допомоги Україні є допомагати Рухові та іншим організаціям у їх змаганні до побудови незалежної демократичної української держави та визначено методи допомоги: творення матеріяльної бази для діяльности Руху в ділянках здоров'я, екології й освіти; допомагати в поширенні інформації про діяльність Руху; підтримка зв'язків та виміна думок між Україною і діяспорою; допомога у вишколі фахових кадрів.

Д-р М. Дейчаківський виступив у програмі української радіогодини, яку веде Степан Зорій на публічній радіостанції. Він подав інформації про склад, завдання і методи праці комітету і закликав громадянство до жертвенности. Нині одною з найбільших потреб для незалежницьких і демократичних сил в Україні є розбудова інформаційної сітки і створення поліграфічної бази, щоб протидіяти брехливій пропаганді й дезінформації комуністичної партії й опанованих нею урядових та суспільних організацій і установ, усвідомлювати, мобілізувати народні маси і конструктивні сили для боротьби за незалежну державу.

Ми бачимо, якою тяжкою, повною посвяти, готовою на жертви є боротьба українських прогресивних сил у парляменті, голодуючих студентів, страйкових комітетів та народних мас, які пробуджуються. Чи можемо ми бути байдужі, стояти осторонь? Чи докладемо всіх зусиль, щоб дати їм усю можливу допомогу в цей критичний час, коли посилюється наступ супротивних сил?!

Комітет відбуває свої засідання в другий четвер кожного місяця, а також коли зайде потреба Д-р М. Дейчаківський і мґр В. Ліщинецький взяли участь у зборах представників комітетів допомоги Україні з участю Михайла Гориня 29-го вересня 1990 року в Ню Йорку. З нагоди свят Різдва Христового комітет видав звернення до українського громадянства зі святочними побажаннями і закликом до жертвенности. Останні тривожні вістки з України стверджують, що боротьба увійшла в дуже тяжку і вирішальну стадію, яка вимагає від нас всецілої підтримки.

Пожертви на допомогу Україні можна складати в кредитівці „Самопоміч" на конто ч. 6308, адреса: Cleveland Selfreliance Credit Union, 6108 State Rd. Parma, Ohio 44134; або в кредитівці „Основа" на конто ч. 1134, адреса: „Osnova" Credit Union, 5939 State Rd. Parma, Ohio 44134.

Досі на конто Комітету Допомоги в Україні в кредитівці „Самопоміч" вплачено (разом з відсотками) 19,016.57 дол., у тому числі 9,540 дол., що їх зібрав д-р Богдан Чепак на потреби видавництва в Україні й 2,000 дол., які зібрав інж. Ярослав і Марта Сидори на потреби комп'ютерських курсів у Львові. З конта виплачено такі суми: 100 дол. Товариству в Україні, 8,737.72 дол. на друкарську машину для видавництва в Україні, 2,000 дол. Інститутові Нестора на комп'ютерський курс у Львові, 398, 44 дол. адміністраційні витрати та 1,000 дол. до фонду закупу друкарні для НТШ.

Загальна сума розходів — 12,236.16 дол. Сальдо на конті в кредитівці „Самопоміч" — 6,780.41 дол. Всього до тепер у Клівленді й Пармі зібрано 28,427.14 доларів на допомогу Україні.

Церковні громади обох українських віровизнань у Клівленді й Пармі також проводять інтенсивно збирання фондів на допомогу своїм церквам в Україні, які відроджуються і цієї допомоги так дуже потребують для відбудови.

Адам Вовк

„Допомога Україні"

Персонал дитячої лікарні в Ужгороді приймає дарунки з Німеччини.

В той час, коли німецький уряд закликав на „Допомогу Росії", в західно-німецькому містечку Зіґен поширювались листівки та статті в місцевих газетах з закликом на „Допомогу Україні". Організував цей заклик Німецько-українське товариство „Діялог", що існує при місцевому університеті.

Заклик „Допомога Україні" зустрів багато зрозуміння серед місцевого населення та населення навколишніх сіл і містечок, що входять у Зіґерлянд — земло Зіґена. Люди приносили пакунки з харчами, а інші вплачували свої добровільні датки на конто товариства. Таким чином, вже 13-го грудня 1990 року семичленна група добровольців, на чолі з автором цих рядків, вирушила на трьох вантажних автомашинах з тягарем яких 4—5 тонн харчів в дорогу до Ужгороду. До групи входив журналіст Ґ. Сімон, який мав бути свідком, що пакунки потраплять в руки саме тих, хто потребує допомоги.

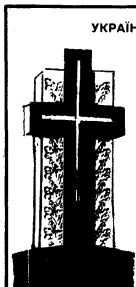
Між Німецько-українським товариством „Діялог" та Товариством Української Мови ім. Т. Шевченка при Ужгородському Університеті існують вже добрі дружні взаємини, тому для допомоги було обране саме місто Ужгород. Згідно зі словами заступника Міської Ради Ужгороду Б. Сливки, там живе понад 1,000 людей, які конче потребують допомоги.

На кордоні в Ужгороді очікували транспорт представники Міської Ради на чолі з головою Е. Ландовським та представником Товариства Української Мови Є. Сірим. Група з транспортом прибула з п'ятигодинним опізненням, оскільки понад 1,500 км обійшлось не без пригод. Зразу наступного дня члени транспорту при допомозі голови Міської Ради та його заступника зайнялись розподілом харчів. Частину було завезено в школу-інтернат, при вулиці Тульській, в дитячу лікарню, було вручено 23 пакунки інвалідам Афганістану та виділено частину для дитячого будинку в Перечині, для старечого будинку в Турі Реметі та для інтернату умово хворих в Малому Березному, решту Міська Рада зобов'язалась розвезти інвалідам та тим, які найбільше потребують допомоги.

„Допомога Україні" була першою, що йшла з Німеччини на захід України, але вона була не останньою, оскільки вже наступний транспорт з медикаментами та медичними інструментами запланований на 23-го січня, щоб допомогти лікарням Ужгороду.

Доброчинна акція „Допомога Україні" у місті Зіґені доказала, що німці не такі вже егоїстичні, як про них звикли говорити, доказом цього були і датки по 1,000 марок та сума понад 40,000 марок на конті товариства „Діялог". Товариству „Діялог" вдалось зробити перший крок для сприяння німецько-українських взаємин, акція мала й той добрий вплив, що в Німецько-українське товариство вступила значна кількість нових членів.

Й. Сірка

ВІДІЙШЛИ ● ВІД НАС ●

ПАВЛО СЕНКО, член УНС Відд. 94-го ім. Маркіяна Шашкевича в Гемтремку, Миш., помер 29-го вересня 1990 року на 77-му році життя. Народжений 1913 року. Членом УНС став 1939 року. Залишив у смутку кузинку Мері Стеффер.

Вічна Йому Пам'ять!

Секретар

СТЕПАН ЧОРПІТА, член УНС Відд. 150-го ім. Л. Мишуги в Філядельфії, Па., помер 26-го жовтня 1990 року на 60-му році життя. Нар. 3-го січня 1930 року в Україні. Членом УНС став 1961 року. Залишив у смутку дружину Христину та доньку Роксоляну. Похорон відбувся на цвинтарі св. Марії на Факс Чейсі, Абінґтон, Па.

Вічна Йому Пам'ять!

Секретар

ЕВА ЧЕКАНСЬКА, член УНС Відд. 409-го ім. св. Івана Данмор, Па. померла 6-го листопада 1990 року. Нар. 22-го квітня 1895 року в Австрії. Членом УНС стала 1938 року. Залишила у смутку синів Андрія, Оліфанта і Михайла. Похорон відбувся 16-го листопада 1990 року на цвинтарі свв. Кирила і Методія, в Паксвілл, Па.

Вічна Їй Пам'ять!

Секретар

МИХАЙЛО БЕРЕКЕТА, член УНС Відд. 461-го ім. Івана Мазепи в Велланд, Онт., помер 22-го жовтня 1990 року на 85-му році життя. Нар. 1906 року в селі Нове Село, Україна. Членом УНС став 1962 року. Залишив у смутку дружину Олесю, брата Мирослава в Канаді і сестру Евгенію в Україні, та ближчу і дальшу родину в Канаді і в Україні. Похорон відбувся 24-го жовтня 1990 року на цвинтарі Мавнт Осборн в Бімсвілл, Онт. Канада.

Вічна Йому Пам'ять!

Мирон Ґрох, секр.

АННА КАПЛУН, член УНС Відд. 37-го Т-ва „Любов" в Елизабет, Н.Дж. померла 26-го вересня, 1990 року на 87-му році життя. Нар. 1903 року в Україні. Членом УНС стала 1934 року. Залишила у смутку кузина Гілярія Кардаша. Похорон відбувся 29-го вересня 1990 року на цвинтарі „Еверґрін" в Гілсайд, Н.Дж.

Вічна Їй Пам'ять!

Ольга Осередчук, секр.

АННА ЛЕСНЯК, член УНС Відд. 295-го Т-ва ім. Святого Духа в Акрон, Огайо, померла 3-го жовтня 1990 р. на 93-му році життя. Нар. 28-го листопада 1896 р. в Австрії. Членом УНС стала 1939 року. Залишила у смутку доньку Ольгу Сомбаті і сина Віллієма. Похорон відбувся 6-го жовтня 1990 року на цвинтарі Святого Духа в Акрон, Огайо.

Вічна Їй Пам'ять!

Керол Доріс, секр.

ОЛЬГА ЛИТВИНЕЦЬ, член УНС Відд. 503-го в Едмонтоні, Алб. померла 1-го листопада 1990 р. на 47-му році життя. Нар. у Львові, Україна. Членом УНС стала 1947 року. Залишила у смутку маму в Польщі. Похорон відбувся на цвинтарі св. Михаїла в Едмонтоні, Алб. Канада.

Вічна Їй Пам'ять!

Секретар